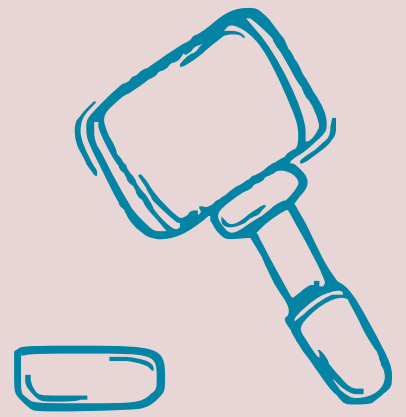

Skal vi beholde ordet?

"Don't you see that the whole aim of Newspeak is to narrow the range of thought? In the end we shall make thoughtcrime literally impossible, because there will be no words in which to express it (1984, Kapitel 5)."

FORBEREDELSE

VALG AF ORD: udvælg 2-4 ord, som du har skrevet ned på A4 eller A3-papir. Eleverne skal kunne se ordet, når det ligger i midten af dialogcirklen. Gå fra ord for konkrete ting til mere abstrakte begreber. Du kan også bruge fagord. Hvad ville der f.eks.. ske, hvis vi ikke besad ordet 'matematik' eller ordet 'tro'.

SPORGTRIBUNAL: Sessionen er bygget op om et tankeeksperiment. Tankeeksperimentet implicerer, at eleverne har en magisk evne til at "delete" folks hukommelse omkring enkelte ord. Denne variable er helt central for dialogen og det er derfor vigtigt, at hele gruppen er helt med på, at de nu er givet denne magt (se **FØRSTE STIMULUS**). Se **FILOSOFISK ASSISTANCE** for en bedre forståelse af filosofien.

I UNDERVISNINGEN

1 FORTÆL: I dag er klassen et sprogtribunal. Et tribunal består af nogle mennesker, som er særligt magtfulde, f.eks. kan et tribunal have magt over, hvordan folk skal straffes for en forbrydelse.

Vores tribunal er dog anderledes. I har nemlig magten til at vælge, hvorvidt et hvilket som helst ord skal være en del af vores sprog. Jeres magt er så stor, at ordet vil forsvinde fra folks hukommelse, hvis i stemmer det ud. De vil ikke kunne genkalde ordet - ja faktisk, vil det være helt væk.

Jeg har medbragt et ord, så lad os starte med det, derefter kan det være, at I har nogle ord, som I synes det er vigtigt at tale om.

AS1: Skal vi beholde ordet? (Hvorfor/hvorfor ikke?)

Læg ordet på gulvet. Når alle argumenter er kommet frem, kan I stemme om, hvorvidt ordet bliver eller ikke bliver (Vend lappen, hvis ordet stemmes ud af sproget). Tilføj evt. deres begrundelse.

I UNDERVISNINGEN

2 GØR: Find eksempler på ord, som ikke længere dækker over noget, der er i verden. F.eks. er mange dyr udøde. Ordet dronte er her stadig, men fuglen er uddød og er her ikke mere.

Spørgsmålet er, om ordet og forståelsen for det, som ikke længere er, stadig har en plads i vores sprog og vores fælles historie?

AS2: Skal vi beholde ordet, hvis tingen/væsnet ikke længere eksisterer?

Skal vi beholde ordet?

INDLEJREDE SPØRGSMÅL

- Findes det, som ordet betegner stadigvæk, hvis vi ikke længere bruger ordet?
- Kan vi vide hvad X er, selvom vi ikke har et ord for det?
- Hvordan kan vi bedst afgøre, om et ord skal eksistere?
- Er et ord som betegner noget rart/godt bedre end et ord, som betegner noget farligt/forbudt/ubehageligt?
- Er det bedst at have flere eller færre ord?
- Skal bandeord ud af vores sprog?
- Skal udlandske ord ind i vores sprog?

FILOSOFISKE BEGREBER

- Ord/begreber
- Eksistens
- Valg/afgørelse
- Magt/hukommelseskontrol
- Nominalisme/begrebsrealisme
- Indgriben/ikke-indgriben

FILOSOFISK ASSISTANCE

Begrebsrealisme og nominalisme er to forskellige filosofiske teorier inden for metafysik og filosofien om sprog, der handler om forholdet mellem ord og begreber.

Begrebsrealisten hævder, at begreber og universelle væsener eksisterer uafhængigt af vores tanker og sprog. Ifølge begrebsrealismen har begreber som f.eks. "frihed", "rettigheder" eller "kærlighed" en objektiv og universel eksistens.

Eksempel med "Rettigheder": Begrebet "rettigheder" refererer til bestemte privilegier eller beskyttelser, som mennesker har i samfundet. Ifølge begrebsrealismen eksisterer begrebet "rettigheder" som en objektiv idé, uanset hvilket sprog eller kultur der bruges til at definere eller beskrive det. Uanset om vi kalder det "rights" på engelsk eller "rettigheder" på dansk, er begrebet stadig til stede som en objektiv idé om individuelle privilegier og beskyttelser.

Nominalisten hævder, at begreber er mentale konstruktioner eller blot navne (nominer) kun eksisterer som individuelle objekter eller fysiske realiteter, mens begreber som "frihed" eller "rettigheder" blot er abstraktioner eller konventionelle betegnelser, der er skabt af mennesker for at hjælpe os med at organisere vores verden.

Eksempel med "kulde": Ifølge nominalismen er begrebet "kulde" ikke en objektivt eksisterende kvalitet eller væsen i verden. I stedet er det et konventionelt navn, vi bruger til at beskrive vores oplevelse af lav temperatur. Kulde eksisterer ikke som en selvstændig ting eller entitet; det er snarere en subjektiv oplevelse baseret på vores sanser og opfattelse af temperaturforskelle.

Der er altså en radikal forskel i konsekvensen af at eliminere et ord. Begrebsrealisten vil sige, at vi blot mangler greb om det, men at det stadig er aktuelt, mens nominalisten vil sige, at vi har skrevet det helt ud af eksistensen jf. citatet fra George Orwell 1984.